

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Marianny Reiffovej a JUDr. Júlie Horskej, v právnej veci navrhovateľa **L.**, bytom B., zastúpeného JUDr. R. F., advokátom v B., proti odporkyni **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o výšku úrazovej renty, o odvolaní odporkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. decembra 2008, č. k. 26Sd /142/2008-23, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 9. decembra 2008, č. k. 26Sd /142/2008-23, **p o t v r d z u j e**.

Odporkyňa **je povinná** zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania vo výške 60,44 €, do rúk jeho právneho zástupcu JUDr. R. F., na účet, vedený vo V. číslo účtu X., variabilný symbol X. do desať dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e:

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 9. decembra 2009, č. k. 26Sd /142/2008-23, zrušil rozhodnutie zo 4. apríla 2008 číslo 222-7200/2007, ktorým odporkyňa rozhodla, že navrhovateľ má podľa § 272 ods. 3 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) od 1. januára 2004 nárok na úrazovú rentu v sume 1 708 Sk mesačne, ktorá sa podľa § 293b zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 721/2004 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a o zmene

a doplnení niektorých zákonov, zvyšuje od 1. januára 2005 o 7,5 % na sumu 1 837 Sk mesačne, a podľa § 293e ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 244/2005 Z.z. sa zvyšuje od 1. júla 2005 o 10,2 % na sumu 2 025 Sk mesačne, na ktorú bude mať nárok do zmeny podmienok rozhodujúcich pre nárok na úrazovú rentu, na jej výplatu alebo na určenie jej sumy podľa zákona o sociálnom poistení. Svoj postup podľa názoru súdu prvého stupňa odporkyňa nesprávne odôvodnila ustanovením § 272 ods. 3 zákona o sociálnom poistení, podľa ktorého od 1. januára 2004 prevzala od bývalého zamestnávateľa navrhovateľa výplatu jeho nároku na náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti, ktorá mu bola vyplácaná k 31. decembru 2003, pretože nárok na jej výplatu trval aj po tomto dni, a to vo forme pretransformovanej na úrazovú rentu. Odporkyňa tiež nesprávne aplikovala § 201 a 251 ods. 2 Zákonníka práce, podľa ktorého prepočítala výšku náhrady za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti navrhovateľa, ktorá mu k 31. decembru 2003 patrila. Vychádzala z priemerného mesačného zárobku navrhovateľa pred vznikom škody vo výške 6 822 Sk, ktorý po valorizácii o 144,4 % predstavoval sumu 16 673 Sk. Z priemeru zárobkov navrhovateľa dosiahnutých v mesiacoch apríl, máj a jún 2001 zistila jeho priemerný zárobok pred rozviazaním pracovného pomeru vo výške 9 312 Sk, ktorý odpočítala od valorizovaného priemerného zárobku pred vznikom škody spolu s aktuálnou výškou čiastočného invalidného dôchodku vyplácaného k 31. decembru 2003 vo výške 5 464 Sk a dospela k náhrade straty na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti v brutto vyjadrení v sume 1 897 Sk. Po odpočítaní dane vo výške 189 Sk, zákonný nárok navrhovateľa na výplatu úrazovej renty od 1. januára 2004 považovala za dôvodný do výšky 1 708 Sk.

Proti rozsudku krajského súdu podala v zákonom stanovenej lehote odvolanie odporkyňa. Navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil a jej rozhodnutie zo 4. apríla 2008 č. 222-7200/2007 ako vecne správne potvrdil. V dôvodoch odvolania uviedla, že nesúhlasí s právnym názorom prvostupňového súdu o okolnosti, že je potrebné zistiť dôvod trvania nezamestnanosti navrhovateľa, i výšku príjmu, ktorú mohol v súčinnosti s úradom práce po prijatí prípadne ponúkutej práce k 31. decembru 2003 dosiahnuť. Tiež nesúhlasila s názorom krajského súdu podľa ktorého treba zistiť dôvod skončenia pracovného pomeru navrhovateľa, trvanie jeho evidovanej nezamestnanosti, situáciu na trhu práce v obvode primeranom bydlisku navrhovateľa, možnosti jeho pracovného zaradenia k 31. decembru 2003 s ohľadom na poškodenie jeho zdravia, t.j. či jeho pracovné zaradenie nebolo možné dôsledkom jeho obmedzenej pracovnej schopnosti alebo výlučne ako následok všeobecnej situácie na trhu práce v danom regióne, či mu bola do 31. decembra 2003

ponúknutá práca a z akých dôvodov ju prípadne odmietol. Odporkyňa tvrdila, že pri výpočte výšky náhrady za stratu na dôchodku, ktorá patrila navrhovateľovi k 31. decembru 2003 bol od valorizovaného zárobku pred vznikom škody odpočítaný priemerný zárobok, ktorý dosahoval pred tým, než sa stal nezamestnaným, čiastočný invalidný dôchodok, ktorý navrhovateľ poberal od 1. júla 2003 a daň.

Navrhovateľ žiadal rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250s v spojení s § 246c Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu odporkyne nie je možné vyhovieť.

Podľa § 272 ods. 5 zákona o sociálnom poistení v konaniach o náhrade za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti alebo pri uznaní invalidity alebo čiastočnej invalidity a o náhrade za stratu na dôchodku, ktoré neboli právoplatne skončené do 31. decembra 2003, sa po tomto dni rozhodne za obdobie do 31. decembra 2003 podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 a za obdobie po 31. decembri 2003 ako o úrazovej rente podľa tohto zákona. To platí aj na konanie o týchto náhradách, na ktoré vznikol nárok pred 1. januárom 2004 a žiadosť o ich priznanie a vyplácanie bola podaná po 31. decembri 2003.

Podľa § 88 ods. 1 zákona o sociálnom poistení, poškodený má nárok na úrazovú rentu, ak v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania má viac ako 40-percentný pokles schopnosti vykonávať doterajšiu činnosť zamestnanca alebo činnosť osoby uvedenej v § 17 ods. 2 (ďalej len „pokles pracovnej schopnosti“) a nedovŕšil dôchodkový vek alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Zo spisov vyplýva, že navrhovateľovi bola dňa 3. októbra 1991 zistená choroba z povolania, v dôsledku ktorej mu bol priznaný čiastočný invalidný dôchodok od 8. februára 1992 následkom choroby z povolania z vibrácií so zmenami na cievach, nervoch a zhyboch v zmysle § 19 ods. 3 zák. č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení. Uvedeným dňom ho zamestnávateľ R., š.p. B. preradil z práce baníka - lamača na iný druh práce – pomocného robotníka na povrchu, v ktorej pracoval do mája 1992, potom pracoval ako robotník, neskôr

ako kurič, pri ktorej dosahoval nižší zárobok, z ktorého dôvodu mu zamestnávateľ poskytoval náhradu za stratu na zárobku popri čiastočnej invalidite. Od 1. júla 2001 bol navrhovateľ nezamestnaný a bol vedený v evidencii nezamestnaných ako uchádzač o zamestnanie. Jeho nezamestnanosť trvala k 31. decembru 2003.

Navrhovateľ sa žiadosťou zo 17. februára 2005 domáhal u odporkyňi priznania zmeny nesprávne vyplácanej úrazovej renty s účinnosťou od 1. januára 2004. Z vyjadrenia odporkyne z 5. augusta 2008 založeného v spise vyplýva, že po dobu vedenia v evidencii nezamestnaných Okresného úradu v Banskej Štiavnici, t.j. od 1. júla 2001 zamestnávateľ navrhovateľovi vyplácal náhradu v zmysle ustanovení § 195 ods. 1 a 2 Zákonníka práce, zákona č. 65/1965 náhradu zárobku tak, že mu započítaval podporu v nezamestnanosti. Po uplynutí doby po ktorú podpora navrhovateľovi patrila, započítaval zamestnávateľ už len čiastočný invalidný dôchodok a vyplácal mu rozdiel medzi čiastočným invalidným dôchodkom a priemerným zárobkom pred vznikom škody.

Odporkyňa v rozhodnutí z 11. júla 2005 číslo 22-3121/2005-3872, s poukazom na § 293e ods. 2 písm. a) zákona o sociálnom poistení v znení zákona č. 244/2004 Z.z. uviedla, že navrhovateľovi bola vyplácaná úrazová renta v sume 1 837 Sk, od 1. júla 2005 zvýšená o 10,2 % sumy tejto úrazovej renty na sumu 2 025 Sk mesačne. Toto rozhodnutie Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 29. septembra 2006, č.k. 20Sd 729/2005-45, v spojení s rozsudkom odvolacieho Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. septembra 2007, sp. zn. 6So 141/2006, zrušil a vrátil ho odporkyňi na nové konanie. V novom rozhodnutí zo 4. apríla 2008 číslo 222-7200/2007 odporkyňa znova rozhodla o výške úrazovej renty navrhovateľa za čas pred 1. januárom 2004 a určila, že navrhovateľ má od 1. januára 2004 nárok na úrazovú rentu v sume 1 708 Sk mesačne, ktorú zvýšila od 1. januára 2005 o 7,54 % na sumu 1 837 a od 1. júla 2005 o 10,2 % na sumu 2 025 Sk mesačne.

Zo spisov však vyplýva, že odporkyňa opäť rozpory vo výške náhrady za stratu na zárobku, ktorá bola navrhovateľovi vyplácaná k 31. decembru 2003 neodstránila a namiesto zistenia tejto výšky nad všetku pochybnosť, napr. vyžiadáním výpisov z účtu navrhovateľa resp. iných dokladov preukazujúcich výšku, v akej navrhovateľ túto náhradu poberal, ju sama vypočítala s nesprávnym odvolaním sa na právnu úpravu, účinnú do 31. decembra 2003.

Odvolací súd upozorňuje, že ani zo zákona, ani zo žiadneho z citovaných rozsudkov nevyplýva oprávnenie odporkyne rozhodnutím určovať navrhovateľovi výšku náhrady za stratu na zárobku, ktorá mala byť vyplácaná k 31. decembru 2003 ani túto žiadnym spôsobom upravovať.

Naopak, z vyššie citovaného ustanovenia zákona o sociálnom poistení vyplýva, že odporkyňa musí rešpektovať výšku náhrady za stratu na zárobku, ktorá je občanovi vyplácaná k 31. decembru 2003 a ktorá sa od 1. januára 2004 v rovnakej výške transformuje na úrazovú rentu podľa zákona o sociálnom poistení a to bez ohľadu na to, či výška náhrady za stratu na zárobku bola určená dohodou, čo aj konkludentnou, medzi pracovníkom a zamestnávateľom, alebo rozhodnutím súdu.

Rovnaké závery vyplývajú aj z rozhodnutia najvyššieho súdu a nasvedčuje im už v súčasnosti ustálená rozhodovacia prax súdov v tejto oblasti.

Prijatím zákona o sociálnom poistení a zmenou inštitútu zodpovednosti zamestnávateľa za škodu spôsobenú v súvislosti s pracovným úrazom alebo chorobou z povolania na inštitút úrazového poistenia zamestnávateľa s právom poškodeného na úrazovú rentu, nemôže dôjsť k zhoršeniu postavenia poškodených poberajúcich k 31. decembru 2003 od zamestnávateľa plnenia zo zodpovednosti za škodu.

Rovnako treba pre odporkyňu zdôrazniť, že podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky môžu štátne orgány konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Tento ústavný článok viaže aj odporkyňu, ktorej štát zveril rozhodovanie v oblasti práva sociálneho poistenia. Žiadne ustanovenie zákona neumožňuje ani neumožňovalo odporkyňi rozhodovať o výške náhrady za stratu na zárobku k 31. decembru 2003, a to tým skôr, že aj z jej rozhodnutia, preskúmaného v tejto veci (okrem prekročenia jej právomoci) nad akúkoľvek pochybnosť, vyplývajú jej absolútne nedostatky v poznaní právnych a skutkových podkladov pre vykonanie nového výpočtu náhrady za stratu na zárobku, ktorá patrila navrhovateľovi k 1. januáru 2004.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd nepovažoval rozsudok krajského súdu za vecne správny a námietky navrhovateľa považoval za dôvodné.

Odvolací súd preto napadnutý rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici potvrdil v zmysle § 219 OSP, lebo neboli splnené podmienky na jeho zmenu ani zrušenie.

Vzhľadom na skutočnosť, že nie je úlohou súdov pri preskúvaní rozhodnutí správnych orgánov nahrádzať ich činnosť najmä pokiaľ ide o riadne zistenie skutkového stavu a rovnako tak nie je úlohou súdov dopĺňať resp. nahrádzať odôvodnenia rozhodnutí správnych orgánov, prípadne poskytovať výklad ich rozhodnutí, zrušil odvolací súd napadnuté rozhodnutie odporkyne a opätovne vrátil jej vec na ďalšie konanie a rozhodnutie s tým, že v ďalšom konaní bude správny orgán viazaný právnym názorom odvolacieho súdu, za účelom riadneho zistenia skutočného stavu doplní dokazovanie v naznačenom smere, teda nad všetky pochybnosti zistí výšku náhrady za stratu na zárobku, ktorá bola navrhovateľovi vyplácaná k 31. decembru 2003 a vo veci opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie aj náležite odôvodní.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 OSP a úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia za jeden úkon právnej pomoci - vyjadrenie na odvolanie 53,49 € a jeden režijný paušál 6,95 €, v celkovej výške 60,44 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 20. mája 2010

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová